

BEZPEČNÝ INTERNET PRO NAŠE DĚTI“

listopad 2010, Česká Lípa

úvahy na úvod...

- technologie samy o sobě nejsou zlé...
- každý vynález byl v minulosti zneužit...
- vynálezem prvního desetiletí nového tisíciletí byl zvolen Facebook...
- ???

... já a moje dítě?

- vím, jak dlouho sedělo včera u počítače?
- vím, které stránky si prohlíželo?
- s kým a o čem se bavilo třeba na chatu?
- znám osobně lidi, se kterými denně komunikuje a které má mezi „přáteli“?
- vím, co prožívá na internetu, ptám se alespoň?
- vím, komu volá a smskuje? a kdo jemu?
- a vím, co dělá právě teď?

Kde je Petr?

děti a internet?

- internet
 - je nejdostupnější bránou do on-line světa
 - může být pro vaše děti velice užitečný
 - může být pro vaše děti velice nebezpečný
- internet tu **je** a **bude**
- „...internet je dobrý sluha, ale zlý pán...“
a podle toho je s ním potřeba nakládat
- opatrnost **je** na místě

- my se bez internetu obejdeme, děti si život bez něho neumí představit – žijí s ním celý život
- kdo nemá alespoň 200 přátel na FB, 14 dní zde nic nenapsal, neexistuje
- staňte se na Facebooku přáteli svých dětí
- odpovědnost za to, co se dítěti stane ve „virtuálním“ světě, zůstává na nás – rodičích!

zase ten Facebook...

- fenomén doby
- patří mezi tzv. sociální sítě
 - osobní profily (osobní údaje, názory, fotografie)
 - diskusní skupiny, komunikační fóra a chat
 - virtuální zábava (on-line hry)
- lze je využít k zábavě i vzdělávání
- **prostor pro sociálně-patologické jevy**
(kyberšikanu, kybergrooming, sexting, kyberstalking...)
- březen 2010 – 2 mil. Čechů
- 800 tis. lidí ve věku 15 – 24 let

co znamená internet pro naše děti?

- 😊 nekonečný zdroj informací
- 😊 neuvěřitelné možnosti komunikace
- 😊 neomezený zdroj zábavy

- ☹️ škodlivý obsah – násilí, rasismus, pornografie...
- ☹️ nebezpeční lidé – kybergrooming, stalking, sexting, flaming...
- ☹️ ztráta soukromí – citlivé informace, fotografie...
- ☹️ „žrout času“ – ztráta kontaktů s reálným světem – hrozí zanedbávání reálného světa, povinností, kamarádů...
- ☹️ zdravotní rizika – obezita, páteř, bolesti hlavy

...a co ty děti na tom internetu vlastně pořád dělají?

93%	používá e-mail	55%	stahuje hry
91%	poslouchá hudbu	55%	sleduje filmy, videa
91%	hraje hry	42%	telefonuje (Skype)
86%	hledá informace	42%	stahuje filmy, videa
82%	stahuje hudbu	33%	nakupuje zboží, služby
80%	ukládá obrázky	30%	vytváří webové stránky
77%	používá IM (ICQ)	26%	stahuje programy
63%	chatuje		

průzkum nadace Naše dítě (2009) – kategorie 12 – 13 let

barevně vyznačené činnosti velmi pravděpodobně odporují našemu právnímu řádu

šikana

kyberšikana

- stejný cíl – jiné prostředky (internet, telefon)
- útoky přicházejí bleskovou rychlostí, ve dne i v noci, oběť se nemá kam schovat (ani doma a třeba o půlnoci)
- útočník může zůstat kryt anonymitou (nick, neznámé číslo, podvržená e-mailová adresa), může jím být kdokoli, často fyzicky slabší ubližuje silnějším
- útočník nemá zpětnou vazbu
- rozsáhlé (takřka neomezené) publikum

kyberšikana - projevy

- urážlivé, zastrašující zprávy, pomluvy
- zvukové záznamy, videa či fotografie na internetu
- urážlivé, ponižující internetové stránky
- zneužití účtu, profilu
- provokování a napadání ve fórech, na chatu...
- zveřejňování cizích důvěrností a tajemství
- vydírání, vyhrožování, zastrašování
- obtěžování a pronásledování (volání, SMS, prozvánění...)

týká se to našich dětí?

- 46,8% dětí přiznává, že se někdy staly oběti kyberšikany (nejčastěji ve věku 15 – 17 let)
 - 27% dětí přiznává nějakou formu kyber útoku
 - 2,3% dětí přiznává útok na učitele
 - 10,1% dětí někdy odeslalo svoji obnaženou fotografii
 - 89,3% dětí má účet na některé sociální síti
 - 39,2% dětí by bylo ochotno jít s cizím člověkem na schůzku, 8,7% z nich by o tom nikomu neřeklo
- průzkum projektu E-bezpečí (2009)

cybergrooming...

- snaha zmanipulovat oběť a donutit ji k osobní schůzce
- výsledkem takové schůzky může být
 - sexuální zneužití oběti,
 - fyzické mučení,
 - vydírání...
- útočník komunikuje zejména pomocí sociálních sítí, ICQ, chatu, skypu...

1. vzbuzení důvěry a snaha izolovat oběť
2. podplácení dárky nebo různými službami, budování kamarádského vztahu
3. vyvolání emoční závislosti oběti na útočníkovi
4. osobní setkání
5. ...

Zatajovaný kamarát

kyberstalking...

- stalking - pronásledování, opakované stupňované obtěžování
- opakované dlouhodobé pokusy kontaktovat oběť (dopisy, e-maily, telefonáty, SMS, ICQ, Skype, chat, zasílání různých dárků).
- výhrůžky
- ničení majetku oběti (např. rozbíjení oken, aut, ubližování domácím zvířatům, zasílání počítačových virů apod.)
- poškozování pověsti oběti

legrace, vzdálená realita?

- Dívka poznala svého vraha na Facebooku (A. Hall)
- Matka zabila dítě, protože ji rušilo od hraní Farmy
- Pavel H.
- Případy stalkingu (Petr Hanuš Zapletal a Čipera... v TV)
- Bývalý žák hrozil smrtí šestákům!
- Šikana učitele
- Vzkaz na spolužácích
- Děti na internetu riskují, fotky posílají za kredit do mobilu
- Češi Facebooku nebezpečně věří. Falešné krasavici naletělo 60 %
- Ředitel školy zfackoval žáka
- Zhrzený muž zveřejnil na internetu fotky nahé expartnerky, skončil ve vězení
- Mladík kradl data z emailů a sexuálně vydíral dívky

jak se kde bojuje s kyberšikanou?

- **Francie** schválila zákon, který zakazuje používat ve školách mobilní telefony dětem do čtrnácti let
- **Polsko** filtruje na školních sítích přístup k internetu a zakazuje ve školách používání mobilních telefonů
- **Jižní Korea** ustanovila speciální policejní vyšetřovací týmy určené pro boj s kyberšikanou
- **USA** - kyberšikana je od roku 2006 federálním zločinem
- **ČR** – „ministerstvo připravuje příručku, kterou bude distribuovat do škol. Bude v ní celá řada informací pro učitele, jež jim pomohou kyberšikaně předcházet“

Jana Udatná, manažerka projektu Minimalizace šikany (leden 2010)

co všechno můžeme udělat my?

- vysvětlovat – omezovat – blokovat – kontrolovat
- prevence je vždy účinnější
- ptejte se dětí na jejich aktivity na internetu, otevřeně o nich mluvte, poznávejte internet společně, nechte si vše vysvětlit, zajímejte se
- pozorujte a poznejte jejich potřeby a návyky
- stanovte si **domácí pravidla** používání internetu – čím dříve si dítě na pravidla zvykne...
- kontrolujte aktivity svých dětí

domácí pravidla?

- vymezte čas pro používání PC a internetu
- počítač umístěte do společného prostoru
- dohlížejte „přes rameno“
- nahlížejte do profilů dětí v sociálních sítích, jejich e-mailové schránky, historie ICQ...
- zakažte nevhodné stránky
- vysvětlete dětem, co by na webu **nikdy neměly** (a proč)
- dávejte pozor, jaké soubory děti z internetu stahují

co by děti nikdy neměly...

- dávat adresu nebo telefon, sdělovat, kam chodí do školy, na kroužky...
- posílat komukoli svoji fotografii, uvádět věk
- prozrazovat heslo své internetové schránky, ani kamarádovi
- odpovídat na hrubé nebo vulgární e-maily
- domlouvat si schůzku po internetu, aniž by o tom věděli rodiče
- tajit před rodiči, že je internet něčím vyděsí nebo přivede do rozpaků
- věřit každé informaci, kterou na internetu získají
- vydávat se za někoho jiného, staršího...

co se dá ještě zakázat?

- on-line nákupy, aukce, sázení
- jakýkoli kontakt s lidmi, které dítě nezná z reálného života
- profily na komunitních serverech (lide.cz, libimseti.cz, xchat.cz, facebook.com...)
- chatování
- stahování hudby, filmů, her
- používání IM (ICQ)

Ize sledovat aktivity dětí na internetu?

- ano, ale...
- historie v aplikaci Internet Explorer
 - lze velmi snadno smazat, poněkud naivní
 - už jen smazání těchto dat něco signalizuje
- dočasné internetové soubory
- software monitorující činnost na počítači
 - stojí to sice nějaké peníze, ale bezpečnost dětí za to stojí a ta cyklistická přilba přece také nebyla zadarmo

softwarová omezení

- nástroje rodičovské kontroly
např. Strážca systému (slov., 21 €/rok)
 - lze monitorovat (i dodatečně) činnosti dětí na internetu
 - lze omezit nebo přímo zakázat některé aktivity
- předpoklady:
 - dítě má svůj vlastní uživatelský účet
 - tento účet má omezená oprávnění
 - dítě nezná hesla účtů s plnými právy
- s plnými uživatelskými právy lze totiž veškerá nastavení poměrně snadno „obejít“

SHRNUTÍ

- ✗ sledujte aktivity svých dětí na internetu a otevřeně se o nich bavte
- ✗ pomozte dětem rozlišit, které stránky jsou OK a které špatné a proč
- ✗ nastavte pro své děti účet s omezeným oprávněním
- ✗ odfiltrujte pomocí nějakého software nevhodné stránky
- ✗ stanovte rodinná pravidla používání internetu
- ✗ **pamatujte – kladné stránky internetu převažují nad těmi zápornými, INTERNET DĚTEM NEZAKAZUJTE**

mobilní telefony

- děti telefonují příliš
 - zvýšené náklady
 - nevěnují se jiným činnostem, například domácím úkolům, práci v domácnosti a vztahům v rodině
 - chybí jim komunikace „tváří v tvář“
- děti také obvykle telefonují v nevhodnou dobu
 - místo aby se např. učily nebo šly spát

mobilní telefony – pravidla

- Vysvětlete dětem, proč a nač mají mobilní telefon
 - existují zámek volaných čísel, rodinné tarify, výpisy volání
- Stanovte a dodržujte určitá pravidla
 - netolerujte, aby děti nezvedaly telefon, když jim voláte vy
 - zaveďte „telefonní večerku“
 - stanovte počet protelefonovaných minut za měsíc
 - nedovolte půjčování mobilu
 - vysvětlete dětem, že nemohou jen tak fotografovat, natáčet a později třeba zveřejňovat cizí lidi
 - zakažte dětem reagovat na nabídky z SMS zpráv, sdělovat jakékoli osobní údaje, setkávat se s cizími lidmi

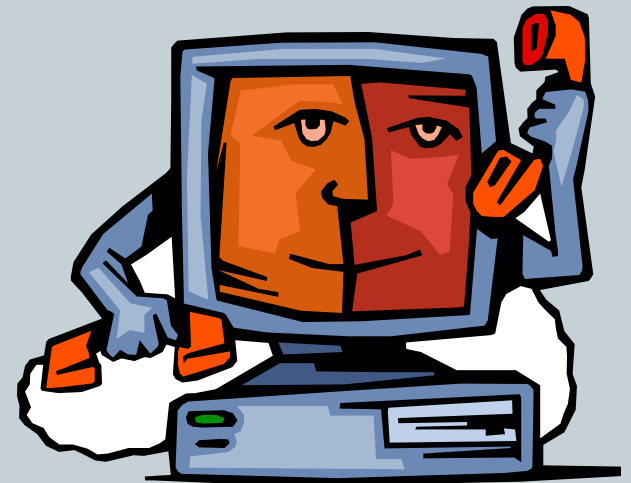
Netancuj s vlky

co když už je pozdě?

Strategie řešení kyberšikany

1. **UKONČI** – nekomunikuj s útočníkem, nemsti se, nereaguj
2. **BLOKUJ** – zamez útočnickovi přístup, kontaktuj poskytovatele služby, blokuj přijímání zpráv, či hovorů
3. **OZNAM** – neváhej oznámit vše dospělým, rodičům, učitelům, nemaž důkazy

linka bezpečí tel: 116 111
<http://www.pomoconline.cz/>
telefon, e-mail, chat

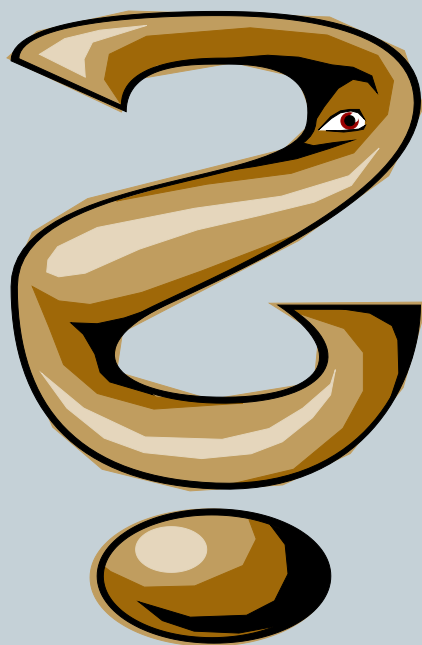

nejste na to sami...

- www.e-bezpeci.cz
- www.saferinternet.cz
- www.zodpovedne.sk

prostor pro Vaše dotazy

- celá prezentace jako pdf soubor je ke stažení na www.skolakravare.cz v sekci Informatika a komunikace (menu vpravo)

děkuji za pozornost 😊

- Mgr. Pavel Hartman
- ZŠ Kravaře, Školní 115
- pavel.hartman@gmail.com

v prezentaci byly použity:

- kliparty Zoner software, s. r. o.
- videa ze serveru youtube.com
- videa z archivu televize Nova
- videa z projektu zodpovedne.sk

listopad 2010